

Nastroje społeczne w czerwcu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2024



Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Rozwój ogólnej sytuacji w kraju	1
Oceny	1
Przewidywania	3
Sytuacja polityczna	4
Oceny	4
Przewidywania	6
Sytuacja gospodarcza	7
Oceny	7
Przewidywania	8
Sytuacja własna badanych i materialne warunki życia	9
Oceny	9
Przewidywania	11

W stosunku do maja nastroje społeczne zmieniły się w niewielkim stopniu. Zwiększyła się nieco przewaga niezadowolonych nad zadowolonymi z kierunku zmian dokonujących się w kraju¹. Ponadto umocniło się przekonanie, że sytuacja polityczna w Polsce w ciągu najbliższego roku pozostanie niezmienną. Jednocześnie trochę wzrosło zadowolenie z sytuacji gospodarczej oraz warunków materialnych gospodarstw domowych, ale prognozy odnoszące się do tych obszarów pogorszyły się.

ROZWÓJ OGÓLNEJ SYTUACJI W KRAJU

Oceny

W stosunku do maja opinie na temat kierunku zmian w kraju zmieniły się jedynie w niewielkim stopniu. Nieznacznie ubyło zadowolonych z rozwoju sytuacji w Polsce (o 2 punkty procentowe, do 35%), a przybyło niezadowolonych (o 2 punkty, do 45%). Co piąty ankietowany nie ma sprecyzowanego zdania na ten temat (20%).

TABELA 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2023						2024							
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach													
W dobrym	27	27	28	34	35	33	38	40	38	38	34	37	37	35
W złym	58	57	55	48	51	51	38	37	42	40	46	45	43	45
Trudno powiedzieć	15	15	17	18	14	16	24	23	20	22	20	18	20	20

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (410) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

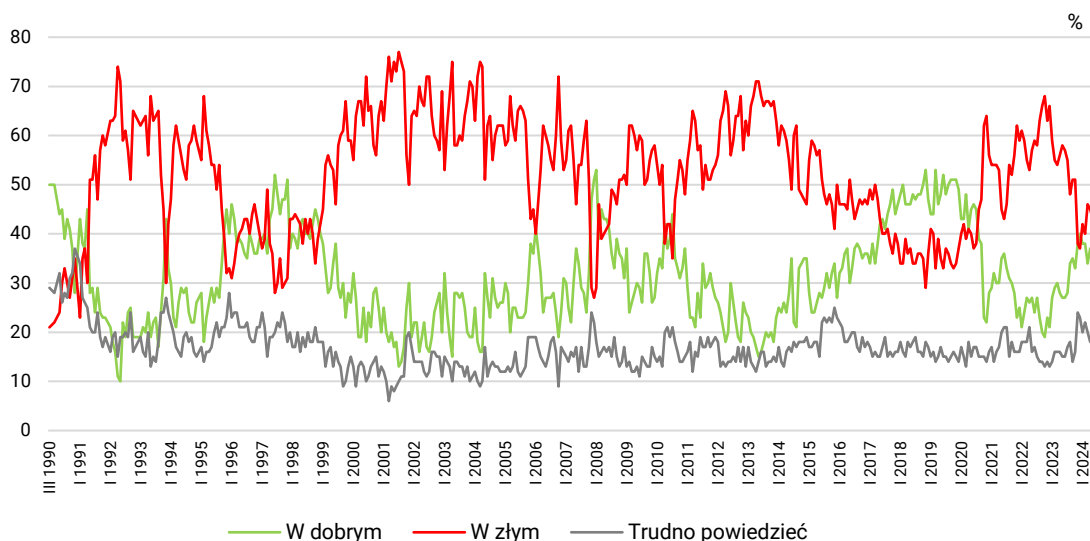
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 10 do 20 czerwca 2024 roku na próbie liczącej 1055 osób (w tym: 64,7% metodą CAPI, 21,4% – CATI i 13,8% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?



Zadowolenie z kierunku zmian dokonujących się w kraju częściej niż inni wyrażają najstarsi badani w wieku 65 lat i więcej (43%), mieszkańcy największych miast (52%), absolwenci wyższych uczelni (47%), osoby o wyższych dochodach na osobę wynoszących co najmniej 6000 zł (51%), dobrze oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych (41%), a w grupach społeczno-zawodowych to najczęściej kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (43%) oraz uczniowie i studenci (37%).

Natomiast negatywnie rozwój sytuacji w Polsce relatywnie często postrzegają badani w wieku 25–44 lata (52–53% w zależności od kategorii), mieszkańcy wsi (51%), osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (56%), o najniższych dochodach *per capita* – do 1999 zł (51%), a także niezadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych (63%).

Oceny ogólnej sytuacji w kraju zależne są również od orientacji światopoglądowej i preferencji politycznych. Stosunkowo najlepiej oceniają ją niepraktykujący religijnie (46%), identyfikujący się z lewicą (54%), a w potencjalnych elektoratach – sympatycy Koalicji Obywatelskiej. Natomiast dosyć krytycznie rozwój sytuacji w kraju oceniają praktykujący religijnie kilka razy w tygodniu (57%), utożsamiający się z prawicą (59%), a w elektoratach – zwolennicy Konfederacji Wolność i Niepodległość, a także Prawa i Sprawiedliwości oraz osoby o niesprecyzowanych preferencjach partyjnych.

TABELA 2

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Koalicja Obywatelska	66	18	16
Trzecia Droga	61	23	16
Lewica*	53	18	30
Prawo i Sprawiedliwość	19	63	18
Konfederacja Wolność i Niepodległość	17	66	17
Niezdecydowani na kogo głosować	9	63	29
Niezamierzający głosować	21	56	24

* Uwaga, niewielka liczebność zwolenników tego ugrupowania w próbie

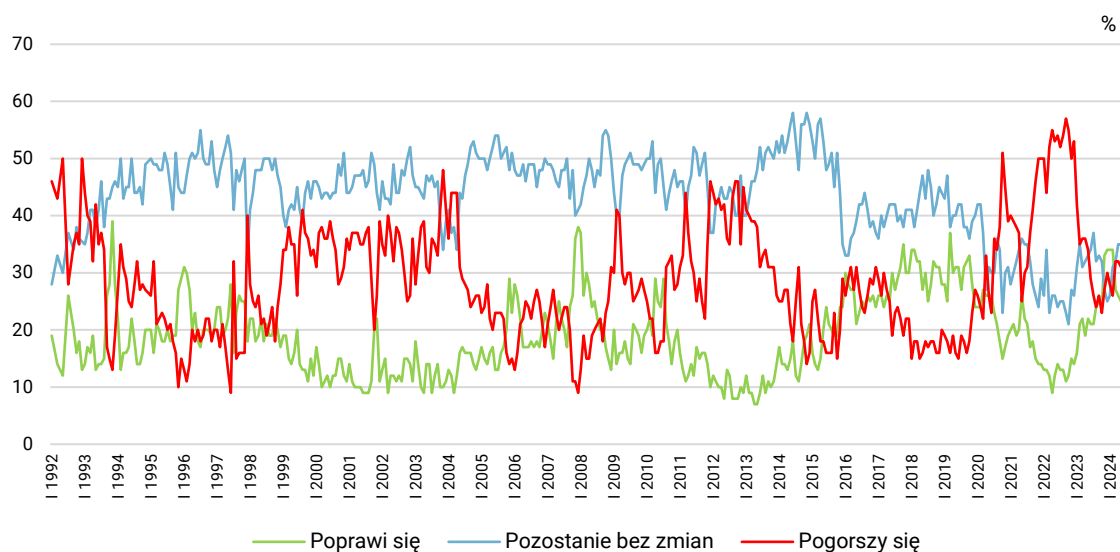
Przewidywania

Podobnie jak w maju co czwarty badany uważa, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w kraju się poprawi (24%), co trzeci obawia się jej pogorszenia (32%), a najwięcej sądzi, że pozostanie ona bez zmian (37%, wzrost o 2 punkty procentowe). Co czternasty ankietowany nie ma sprecyzowanego zdania na ten temat (7%, spadek o 2 punkty).

TABELA 3

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2023								2024					
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
w procentach														
Poprawi się	22	21	21	24	25	24	33	34	34	34	27	26	25	24
Nie zmieni się	33	34	37	32	33	32	27	25	26	31	32	35	35	37
Pogorszy się	34	29	26	24	26	23	27	30	28	26	32	32	31	32
Trudno powiedzieć	11	15	16	20	16	21	13	11	12	9	10	8	9	7

RYS. 2. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?



Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

SYTUACJA POLITYCZNA

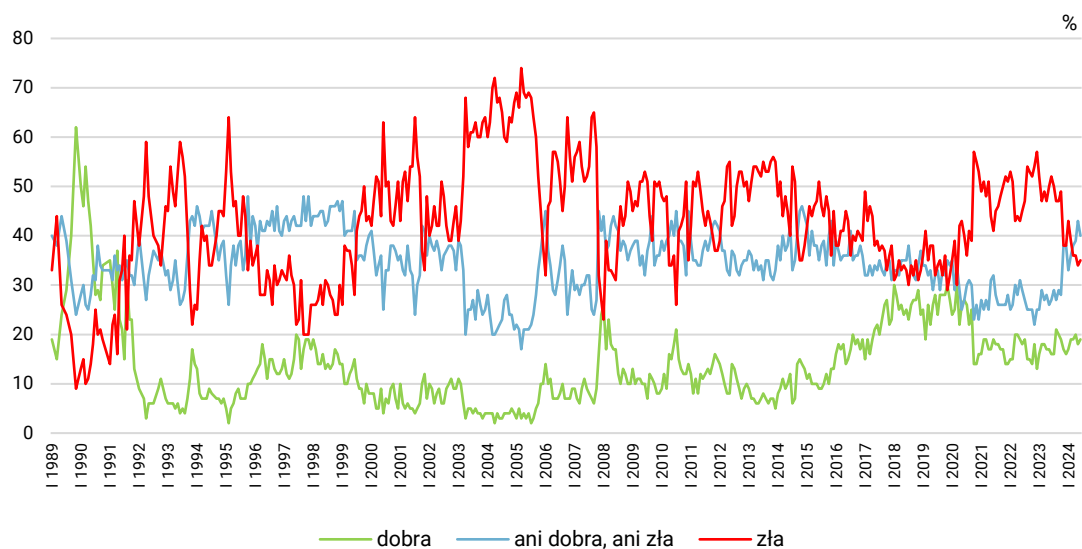
Oceny

W porównaniu z majem oceny sytuacji politycznej nie zmieniły się w znaczący sposób. Nadal najliczniejsza grupa badanych uważa, że jest ona przeciętna (40%, spadek o 3 punkty procentowe), a postrzegający ją negatywnie wyraźnie przeważają nad oceniającymi ją pozytywnie (35% wobec 19%). Relatywnie niewielu respondentów nie ma wyrobionej opinii w tej sprawie (6%).

TABELA 4

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2023								2024					
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach													
– dobra	17	16	16	21	20	19	17	16	17	19	19	20	18	19
– ani dobra, ani zła	26	27	29	27	29	28	38	38	33	36	38	39	43	40
– zła	50	52	50	47	47	49	38	38	43	39	36	36	34	35
Trudno powiedzieć	6	5	5	6	4	4	7	8	7	5	7	6	5	6

RYS. 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:



Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Zadowolenie z sytuacji politycznej częściej niż pozostali wyrażają najstarsi badani w wieku 65 lat i więcej (24%), mieszkańcy największych miast (24%), absolwenci wyższych uczelni (23%), badani o dochodach w gospodarstwie domowym wynoszących od 4000 zł do 5999 zł *per capita* (33%), dobrze oceniający warunki materialne własnych gospodarstw domowych (23%), a w grupach społeczno-zawodowych – średni personel, technicy (28%). Częściej pozytywnie sytuację polityczną w kraju postrzegają osoby rzadko lub w ogóle nieuczestniczące w praktykach religijnych (20–23%), ponadto wyraźnie bardziej niż pozostali zadowoleni z niej są respondenci o lewicowych poglądach politycznych (34%), a w potencjalnych elektoratach – sympatycy Koalicji Obywatelskiej.

TABELA 5

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:			
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Koalicja Obywatelska	44	40	15	2
Lewica*	24	51	24	2
Trzecia Droga	19	54	22	6
Konfederacja Wolność i Niepodległość	8	40	49	3
Prawo i Sprawiedliwość	5	28	61	6
Niezdecydowani	9	37	41	14
Niezamierzający głosować	15	37	38	11

* Uwaga, niewielka liczebność zwolenników tego ugrupowania w próbie

Przewidywania

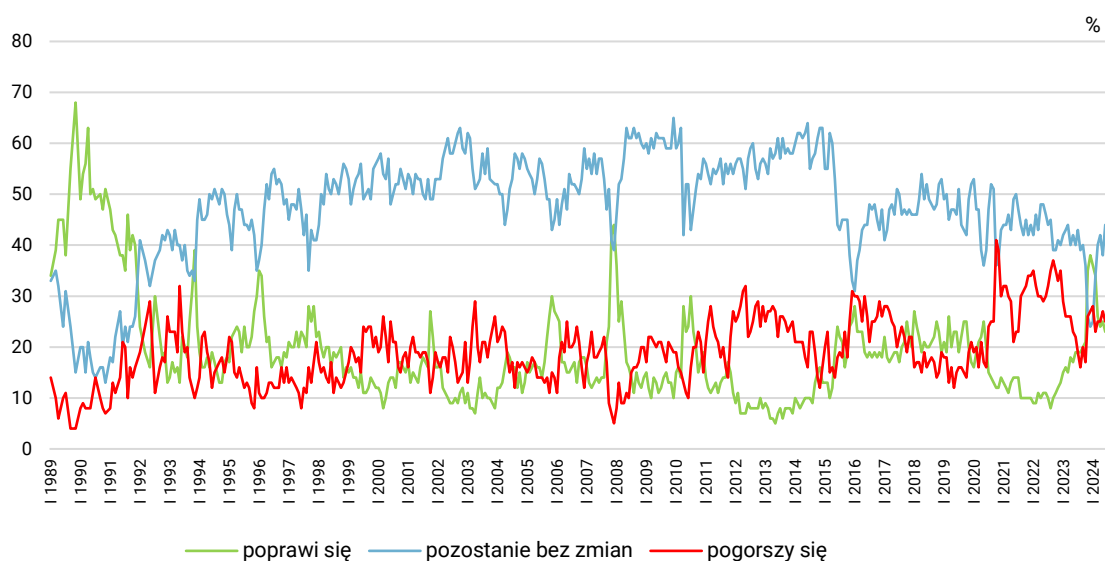
W stosunku do maja wzrosło przekonanie, że w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce nie zmieni się (o 6 punktów procentowych, do 44%) i jednocześnie zmniejszyły się odsetki badanych liczących na poprawę (o 2 punkty, do 23%) oraz obawiających się jej pogorszenia (o 2 punkty, do 25%). Co czternasty ankietowany nie ma zdania na ten temat (spadek o 3 punkty, do 7%).

TABELA 6

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2023								2024					
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach													
– poprawi się	17	19	19	19	20	21	35	38	36	34	26	24	25	23
– nie zmieni się	42	40	43	39	40	36	26	24	25	34	40	42	38	44
– pogorszy się	23	22	19	16	20	17	26	27	28	23	25	25	27	25
Trudno powiedzieć	18	18	19	25	20	25	13	11	11	8	9	9	10	7

CBOS

RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:



Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

SYTUACJA GOSPODARCZA

Oceny

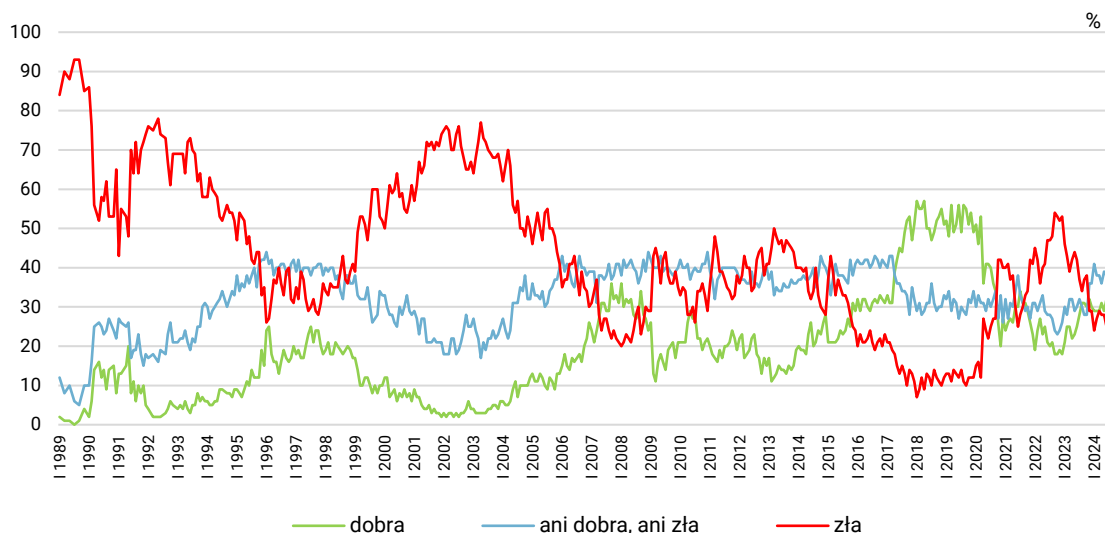
W porównaniu z majem wzrósł odsetek zadowolonych z sytuacji gospodarczej (o 3 punkty procentowe, do 32%) i o tyle samo zmniejszył się – niezadowolonych (do 25%). Nadal najliczniejsza grupa uważa, że jest ona przeciętna (38%). Bardzo niewielu respondentów nie ma wyrobionej opinii w tej sprawie (5%).

TABELA 7

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2023								2024					
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach													
– dobra	23	25	28	31	31	30	32	30	29	29	29	31	29	32
– ani dobra, ani zła	29	30	32	30	28	28	36	36	41	38	38	36	39	38
– zła	44	42	37	34	37	38	29	29	24	27	29	28	28	25
Trudno powiedzieć	4	3	4	5	4	5	4	5	6	6	5	5	4	5

CBOS

RYS. 5. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:



Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Częściej pozytywnie na temat sytuacji gospodarczej wypowiadają się starsi ankietowani w wieku 55 lat i więcej (36–39%), mieszkańcy dużych (mających od 100 000 do 499 999 ludności) i największych miast (odsetki odpowiednio: 41% i 37%), absolwenci wyższych uczelni (40%), respondenci z gospodarstw domowych o wyższych dochodach (47% wśród osób o dochodach *per capita*

wynoszących 6000 zł i więcej) oraz dobrze oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych (41%). W grupach społeczno-zawodowych stosunkowo dobrze kondycję gospodarki postrzegają przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem (38%), emeryci (38%) oraz średni personel, technicy (36%).

Ponadto wyraźnie lepiej sytuację gospodarczą oceniają osoby identyfikujące się z lewicą (44%), a w potencjalnych elektoratach najwyższe odsetki zadowolonych rejestrujemy wśród sympatyków Lewicy oraz Koalicji Obywatelskiej, choć wśród zwolenników Lewicy wyższy odsetek niż wśród popierających Koalicję Obywatelską wyraża niezadowolenie.

TABELA 8

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:			
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Lewica*	51	26	22	0
Koalicja Obywatelska	48	38	14	1
Trzecia Droga	41	42	15	3
Prawo i Sprawiedliwość	31	33	30	6
Konfederacja Wolność i Niepodległość	22	41	36	2
Niezdecydowani	21	38	26	15
Niezamierzający głosować	26	40	28	6

* Uwaga, niewielka liczebność zwolenników tego ugrupowania w próbie

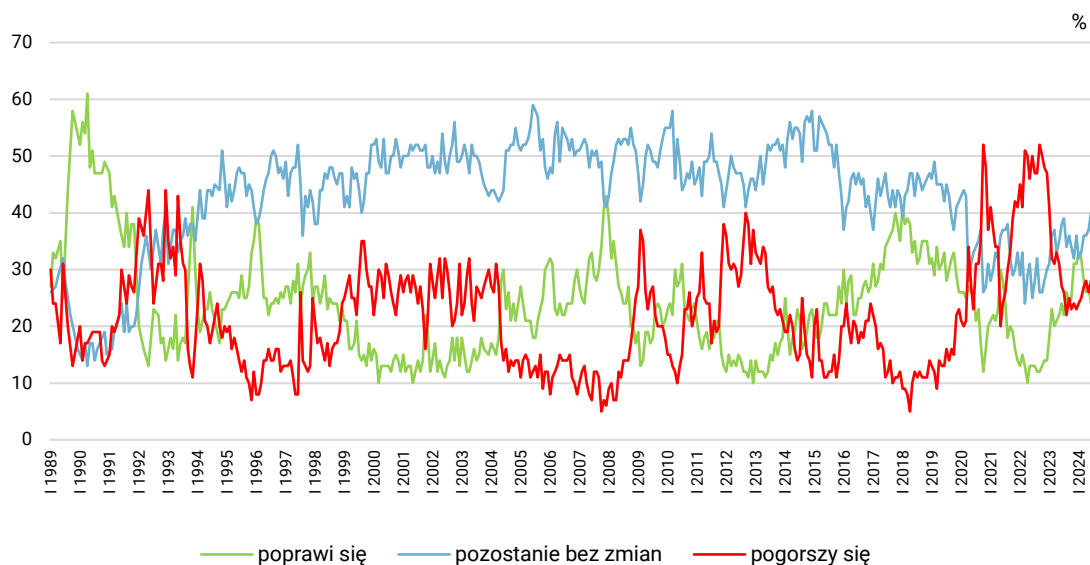
Przewidywania

W stosunku do poprzedniego pomiaru pogorszyły się nieco przewidywania dotyczące sytuacji gospodarczej w Polsce w ciągu najbliższego roku. Zmniejszył się udział liczących na poprawę kondycji gospodarki (o 3 punkty procentowe, do 24%), a zwiększył obawiających się pogorszenia (o 2 punkty, do 28%). Co trzynasty badany nie ma sprecyzowanej opinii w tej kwestii (8%).

TABELA 9

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2023								2024					
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
w procentach														
– poprawi się	22	24	22	26	24	25	31	31	33	32	28	26	27	24
– nie zmieni się	35	38	39	34	36	34	32	36	32	33	36	36	37	40
– pogorszy się	31	27	26	22	25	23	24	23	24	25	27	28	26	28
Trudno powiedzieć	12	12	13	19	15	19	13	11	11	10	9	10	9	8

RYS. 6. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:



Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

SYTUACJA WŁASNA BADANYCH I MATERIALNE WARUNKI ŻYCIA

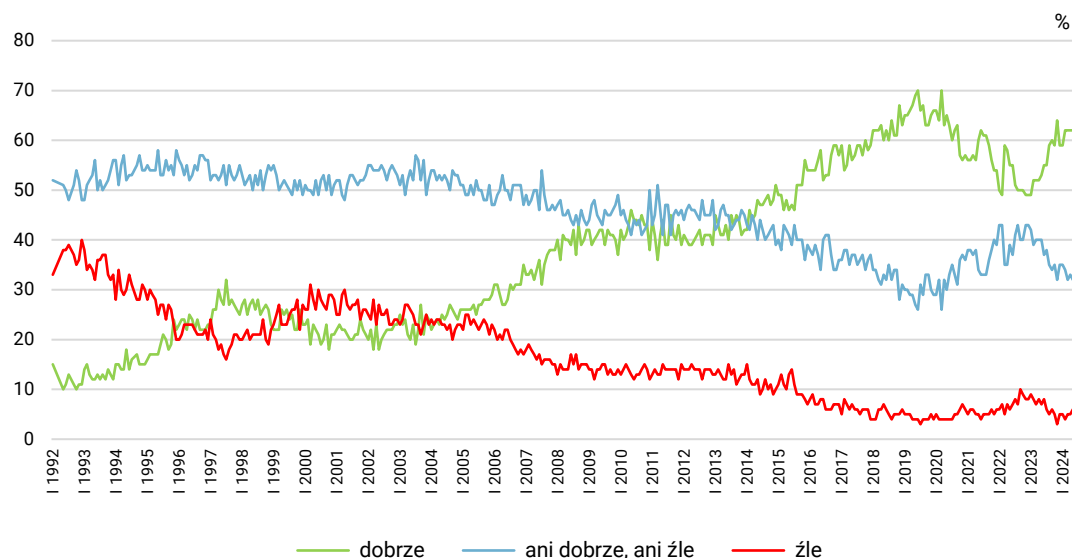
Oceny

Takie same jak poprzednio są opinie na temat poziomu życia respondentów i ich rodzin. Blisko dwie trzecie ankieterowanych postrzega go dobrze (62%), co trzeci przeciętnie (32%), a relatywnie niewiele – źle (6%).

TABELA 10

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2023						2024							
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach													
– dobrze	53	55	55	59	60	59	64	59	59	62	62	62	62	62
– ani dobrze, ani źle	40	37	38	35	34	35	32	35	35	34	32	33	32	32
– źle	7	8	6	5	6	5	3	5	5	4	5	5	6	6

RYS. 7. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:



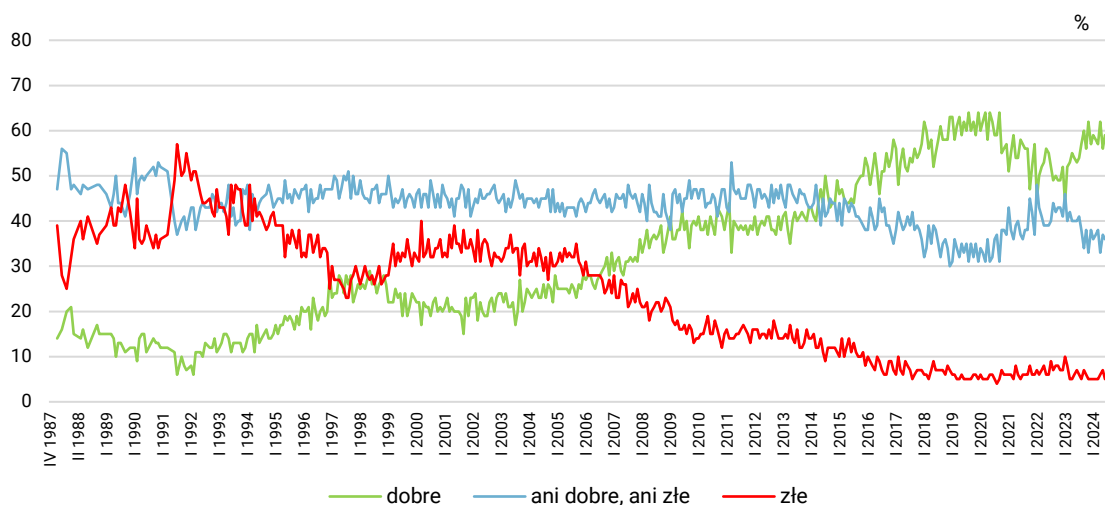
Pomięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

W stosunku do maja nieznacznie wzrosło zadowolenie z warunków materialnych gospodarstw domowych. Obecnie 59% badanych ocenia je dobrze (wzrost o 3 punkty procentowe), 5% postrzega je źle (spadek o 2 punkty), a więcej niż co trzeci ankietowany – przeciętnie (36%).

TABELA 11

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2023								2024					
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach													
– dobre	54	53	54	57	60	56	62	57	59	58	57	62	56	59
– ani dobre, ani złe	40	40	41	38	34	38	33	38	36	37	38	33	37	36
– złe	6	7	6	5	7	6	5	5	5	5	5	6	7	5

RYS. 8. Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:



Zadowolenie z poziomu życia oraz z warunków materialnych swojego gospodarstwa domowego rośnie wraz z dochodami ankietowanych *per capita* oraz poziomem wykształcenia. Ponadto częściej pozytywnie obszary te oceniają młodszy ankietowani do 44 roku życia, a także mieszkańcy dużych i największych miast.

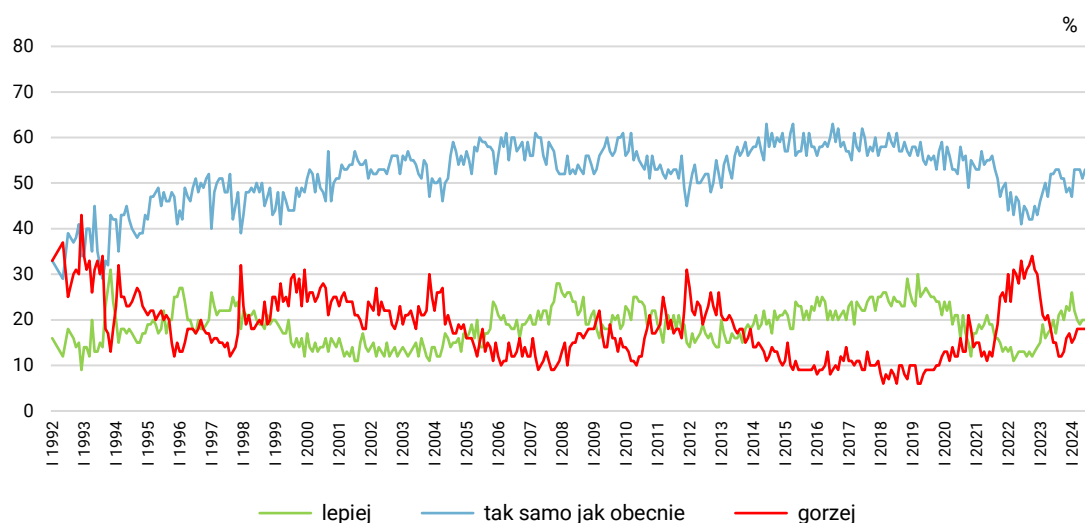
Przewidywania

Prognozy dotyczące poziomu życia respondentów i ich rodzin zmieniły się niewiele. Podobnie jak w maju co piąty badany spodziewa się poprawy poziomu życia (20%), blisko co piąty obawia się pogorszenia (18%), a większość nie przewiduje zmian w tym obszarze (53%).

TABELA 12

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2023								2024					
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach													
– lepiej	18	20	17	21	22	20	23	22	26	22	20	19	20	20
– tak samo jak obecnie	52	52	53	53	51	51	48	49	47	53	53	53	51	53
– gorzej	18	15	15	12	12	13	16	17	15	16	18	18	18	18
Trudno powiedzieć	13	12	16	15	15	16	13	12	12	9	10	10	11	9

RYS. 9. Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:



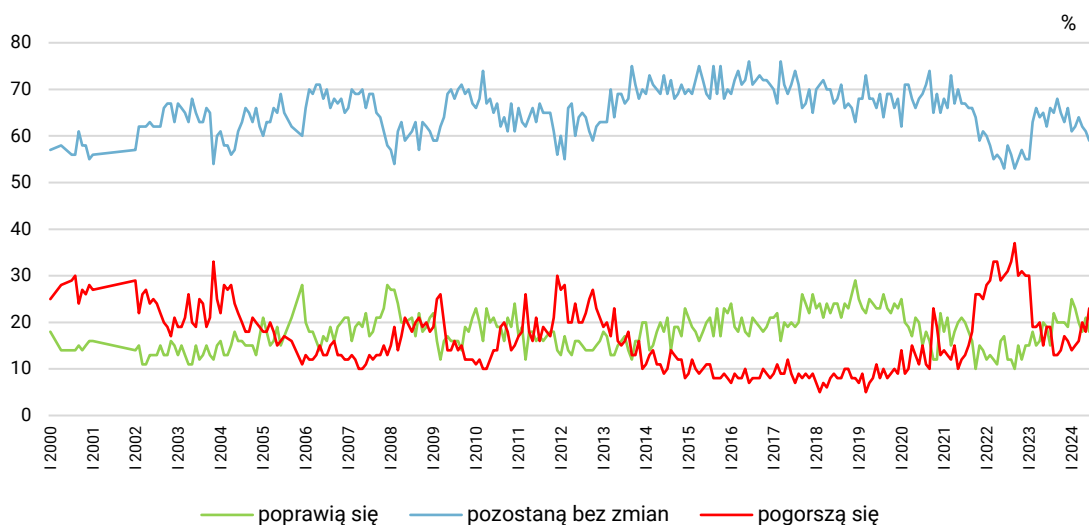
Pomięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

W czerwcu zarejestrowaliśmy pewne pogorszenie przewidywań odnoszących się do warunków materialnych gospodarstw domowych w ciągu najbliższego roku. Zmniejszyły się odsetki badanych liczących na ich poprawę (o 3 punkty procentowe, do 18%) oraz nieoczekujących zmian (o 2 punkty, do 59%), a zwiększył się udział obawiających się ich pogorszenia (o 5 punktów, do 23%).

TABELA 13

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2023								2024					
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	w procentach													
– poprawią się	20	19	15	22	20	20	20	19	25	23	20	18	21	18
– pozostaną bez zmian	65	62	66	65	68	65	63	66	61	62	64	62	61	59
– pogorszą się	15	19	19	13	13	14	17	16	14	15	16	20	18	23

RYS. 10. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:



W czerwcu w porównaniu z majem zwiększyła się nieco przewaga niezadowolonych nad zadowolonymi z rozwoju sytuacji w Polsce. Natomiast trochę lepsze niż poprzednio są oceny warunków materialnych gospodarstw domowych oraz sytuacji gospodarczej. Jednocześnie pogorszyły się przewidywania odnoszące się do tych obszarów, co można tłumaczyć wprowadzaniem od lipca częściowym odmrażaniem cen energii i związanym z tym wzrostem oczekiwań inflacyjnych². Ponadto w stosunku do poprzedniego pomiaru, realizowanego jeszcze przed wyborami do Parlamentu Europejskiego, odnotowujemy wzrost odsetka badanych, którzy twierdzą, że sytuacja polityczna w Polsce w ciągu najbliższego roku nie zmieni się.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka

² Zob. CBOS Flash „Nastroje konsumenckie”, czerwiec 2024.